

WAARNEMING VAN EEN WITKEELGORS *ZONOTRICHIA ALBICOLLIS* IN NEDERLAND

Record of a White-throated Sparrow *Zonotrichia albicollis* in The Netherlands

J. STOFFELS en W. J. VAN DER WEIJDEN

WAARNEMING

Op 24 april 1977 rond 13.30 uur ontdekten wij in het natuurreservaat Midden Herenduin, gelegen aan de zuidkant van IJmuiden (NH), langs een door struiken geflankeerd asfaltpad een vogel die op het eerste gezicht deed denken aan een Grijze Gors *Emberiza cia* maar daarvan direct al bleek te verschillen door een duidelijke gele vlek vóór het oog. De vogel die afwisselend laag in de struiken, op het pad en in de berm zat, konden we met onze 7 × 50 verrekijkers gedurende 5 minuten bestuderen op afstanden tussen 10 en 20 meter. De belichting was goed.

Het dier kan als volgt worden beschreven. Iets groter dan Huismus. Rug bruingevlekt als bij Heggemus. Staart bruin, zonder lichte vlekken en strepen. Kop met brede witte kruin- en wenkbrauwstrepen en met zwarte strepen door oog en tussen kruin en wenkbrauw; gele vlek tussen oog en snavel; witte keel in contrast met grijze wangen, borst en buik. Snavel onopvallend gekleurd en gorsachtig; poten onopvallend gekleurd. Tijdens het voedselzoeken hipte de vogel op de grond en hield daarbij de staart enigszins opgericht. Eenmaal trok hij met de vleugels als een Roodborst. Geen geluid gehoord.

Op grond van deze kenmerken hebben we de vogel, aan de hand van Heinzel *et al.* (1973), Hollom (1960) en Pough (ongedat.), gedetermineerd als een volwassen Witkeelgors *Zonotrichia albicollis*, dwaalgast uit Noord-Amerika.

DISCUSSIE

Van de Witkeelgors waren tot dusver 2 gevallen voor Nederland bekend: een vangst op 28 september 1967 te Overschie (ZH) en een vangst op 9 oktober 1967 te Vlaardingen (ZH) (Avifauna van Nederland 1970, Hoogerwerf & Tekke 1969). Daarnaast werd de soort op het Europese vasteland, voor zover wij hebben nagegaan, slechts 3 maal vastgesteld: in de Duitse Bondsrepubliek (broedgeval, Hock 1973), in Zweden en in Finland (Mikkola 1969). Van de Britse eilanden zijn 10 gevallen bekend: 6 voorjaarswaarnemingen (april-juni) en 4 najaarswaarnemingen (october-november).

Onze voorjaarswaarneming betekent het derde geval voor Nederland en het zesde voor het Europese vasteland.

De vraag rijst of onze waarneming betrekking heeft gehad op een uit gevangenschap afkomstig exemplaar. Volgens Lina (pers. med.) is de kans daarop vrij gering (er worden vanuit de Verenigde Staten en Canada nauwelijks vogels ingevoerd) maar evenmin te verwaarlozen, want er worden wél

veel vogels ingevoerd uit Mexico, en daar komt de Witkeelgors voor als wintergast. Wij troffen de soort niet aan in enkele gangbare handboeken over volièrevogels. Evenmin komt de Witkeelgors voor op een door England (1974) samengestelde lijst van in noemenswaardige aantallen in Groot-Brittannië geïmporteerde vogels; de soort wordt daar slechts sporadisch als kooivogel gehouden (BOU 1971).

Aannemelijker lijkt dat we te maken hebben gehad met een voormalige „verstekeling” op een oceaanschip. Zulke gevallen zijn van de Witkeelgors meermalen vastgesteld in Engeland (Durand 1961, Sharrock 1965). Opmerkelijk in dit verband is de plaats van onze waarneming: nabij de havenstad IJmuiden. Ook de twee Witkeelgorzen van 1967 werden aangetroffen in de buurt van een zeehaven (namelijk die van Rotterdam) en hetzelfde geldt voor de waarnemingen in Zweden (Malmö), Finland (omgeving Kotka) en de Duitse Bondsrepubliek (broedgeval Hamburg). Het aantal schepen dat in de periode 1 tot en met 23 april alleen al vanuit de Verenigde Staten rechtstreeks in IJmuiden arriveerde bedroeg tenminste 11 (Van Loenhout, pers. med.).

Voor nadere gegevens en theorieën over Amerikaanse (zang)vogels in Europa zij verwezen naar Alexander & Fitter (1955), Nisbet (1963), Sharrock (1974), Sharrock & Sharrock (1976) en Tuck (1968).

Wij danken P. H. C. Lina (Ministerie van CRM) voor gegevens over invoer van vogels, A. H. van Loenhout (Bureau Statistiek Gemeente Amsterdam) voor scheepvaart-statistische gegevens, en G. J. Oreel voor zijn hulpvaardigheid bij literatuuronderzoek en redactie.

CDNA: bevestigde waarneming

SUMMARY

An account is given of the third Dutch record of the White-throated Sparrow *Zonotrichia albicollis* on 24 April 1977 near IJmuiden. The condition that the bird (similar to the previous five records from continental Europe) was found close to a seaport gives support to the view that it crossed the Atlantic on board ship.

LITERATUUR

- Alexander, W. B. & R. S. R. Fitter. 1955. American land-birds in western Europe. *Brit. Birds* 48: 1-14.
- British Ornithologists' Union, The. 1971. The status of birds in Britain and Ireland. Blackwell Scientific Publications, Oxford, London & Edinburgh.
- Commissie voor de Nederlandse Avifauna, De. 1970. Avifauna van Nederland. Tweede, bijgewerkte en herziene druk. E. J. Brill, Leiden.
- Durand, A. L. 1961. White-throated Sparrow and American Robin crossing Atlantic on board ship. *Brit. Birds* 54: 439-440.
- England, M. D. 1974. A further review of the problem of „escapes”. *Brit. Birds* 67: 177-197.
- Heinzel, H., R. S. R. Fitter & J. F. Parslow. 1973. De Europese vogels in kleur. Elsevier, Amsterdam & Brussel.
- Hock, R. 1973. Weisskehlammer (*Zonotrichia albicollis*) brütet in Hamburg. *Orn. Mitt.* 25: 96.
- Hollom, P. A. D. 1960. The popular handbook of rarer British birds. H. F. & G. Witherby, London.

- Hoogerwerf, A. & M. J. Tekke. 1969. The White-throated Sparrow in the Netherlands - the first record for continental Europe? Bull. Brit. Orn. Club 89: 9-10.
- Mikkola, K. 1969. *Zonotrichia albicollis* in continental Europe. Bull. Brit. Orn. Club 89: 68-69.
- Nisbet, I. C. T. 1963. American passerines in western Europe, 1951-62. Brit. Birds 56: 204-217.
- Pough, R. H. ongedat. Audubon land bird guide. Doubleday & Comp., New York.
- Sharrock, J. T. R. 1965. White-throated Sparrows in Hampshire. Brit. Birds 58: 230.
- Sharrock, J. T. R. 1974. Scarce migrants in Britain and Ireland. T. & A. D. Poyser, Berkhamsted.
- Sharrock, J. T. R. & E. M. Sharrock. 1976. Rare birds in Britain and Ireland. T. & A. D. Poyser, Berkhamsted.
- Tuck, G. S. 1968 (1970). Landbirds onboard on the ocean routes. Sea Swallow 20: 36-38.

Adres: J. Stoffels & W. J. van der Weijden, Hemonystraat 42-2, 1074 BS Amsterdam.

OÖLOGISCHE EN NIDOLOGISCHE MEDEDELINGEN IN 1977

W. Ph. J. HELLEBREKERS

Twee verschillende legsels in één nest.

Op 7 mei 1977 maakte ik een wandeling over de nieuwe begraafplaats te Delft. Naast een klein gebouwtje lag een stapel van geverfde latten en paaltjes van ca. 2 m hoog. Een ♀ Merel vloog bij het passeren van haar nest. Het nest bevatte 3 eieren, doch daar naast 4 veel kleinere eieren van het Fringillidae type (Groenling, Kneu, Putter e.d.). Het Merel-nest was normaal en niet gevoerd met stengeltjes, mos e.d. van een ander nest. Ik heb mij op een afstand van ca. 60 m opgesteld, doch van één of andere Fringillidae-vogel was niets te bespeuren. Daar eventuele Fringillidae-jongen zeker niet door het Merel-paar konden worden grootgebracht, heb ik deze eieren verzameld: maten gemiddeld $18,3 \times 13,7$ mm, gewicht 92 mg. Ze waren dus vrijwel zeker van een Kneu. De vraag kan dus gesteld worden hoe deze vogel er toe gekomen is haar eieren in een nest van een Merel te leggen. Misschien was het nest van de Kneu gestoord, maar er werden geen overblijfselen van een dergelijk nest in de buurt gevonden. De eieren waren onbebroed, terwijl de eieren van de Merel mij bebroed leken. Ik meende goed te doen deze vondst te publiceren. Een enkel los ei komt wel meer voor, doch een volledig legsel van een zangvogel in een nest van een andere vogel-soort heb ik nooit gevonden. Evenmin heb ik er ooit iets over gelezen.

H.

Abnormale broedplaats van Koolmezen

De heer E. Boeve vond op ± 20 mei 1977 te Ankeveen een koolmezenest in een Bijenkast, waarvan de deksel niet helemaal goed sloot. Het Koolmezenpaar bouwde een nest van 40×40 cm en een dikte van 2 cm. Hierin zaten 4 nestkuiltjes waarvan één met acht, één met vier en één met twee eieren. Het nest is helaas verlaten.